

Hans Koppel

UŽ SE NIKDY
NEVRÁTÍ

MRAZIVÝ ŠVÉDSKÝ THRILLER

Mladá fronta

MLADÁ FRONTA

Hans Koppel

UŽ SE NIKDY NEVRÁTÍ

MRAZIVÝ ŠVÉDSKÝ THRILLER

Mladá fronta

Ze švédštiny přeložila Jana Chmura Svatošová

KOMMER ALDRIG MER IGEN

Copyright © Hans Koppel, 2011

First published by Telegram Bokförlag, Sweden, in 2011.

Published by agreement with Norstedts Agency

Cover photo © allphoto.cz

Translation © Jana Chmura Svatošová, 2014

Napsala, že má ráda procházky po lese a útulné domácí večery a hledá někoho, kdo má jiskru. Znělo to jako žert, parodie na toho nejnudnějšího člověka na světě. Navíc své vzkazy okořenila smajlíky. Ani řádek bez žlutého panáčka.

Večer předtím spolu telefonovali a dohodli si schůzku v Gondole.

Andersovi připadalo, že působí starší než na dvaatřicet. Zažertoval na to téma, řekl, že možná použila fotografii pořízenou o mnoho let a kil dříve. Tehdy mu poslala novou, vyfocenou mobilem v natažené ruce těsně předtím, než se uložila do postele.

Anders si při pohledu na ni pomyslel, že si klidně může působit, jako by jí bylo sto let, a být úplně vygumovaná, máloco mu dělalo menší starosti.

Nejlepší bude drink. Zpravidla trvalo jen nějakou půlminutu určit, jestli to stojí za námahu či nikoliv. Večeře znamenala uplést si bič na vlastní záda. Hodiny tam sedět a trpět se ztuhlým úsměvem na rtech. Ne, všichni s alespoň mizivou zkušeností se setkávali nad sklenkou. Pokud se to dobře vyvine, mohou pokračovat.

Bylo přesně půl sedmé a Anders vyhlížel do tmy na světla na ostrovech Skeppsholmen a Djurgården.

V čem asi bude ten zádrhel? Vyumělkovaná hloupost nestačí. Ne s takovým tělem. Mohl by to být ječivý smích, který pronikne až do morku kostí? Dech jako u starého psa? Nebo je frigidní?

Ne, ne, tichá voda břehy mele, namlouval si.

Zavibroval mobil, odpověděl.

„Ahoj,“ řekla, „to jsem já. Musíš mi prominout, že jsem nezavolala dřív. Celé odpoledne jsem proseděla na pohotovosti.“

„Na pohotovosti? Jsi v pořádku?“

Anders Egerbladh se pochválil za hranou starostlivost. Tomu se říká duchapřítomnost. Otázka, kterou si kladl, samozřejmě byla, jestli to, co se jí stalo, ovlivní šanci dostat se jí do kalhotek.

„Spadla jsem na schodech a zvrtila si nohu,“ odpověděla.

„Myslela jsem, že ji mám zlomenou, sotva na ni došlápnu.“

„Chudinko...“

Anders se opatrně napil piva a tiše polkl, aby nepůsobil lhostejně.

„Tak hrozné to není,“ pokračovala, „dostala jsem berle a ortézu. Bude ale pro mě trochu horší dokulhat ke Gondole, tak jsem se chtěla zeptat, jestli bys místo toho nepřišel ke mně domů? V lednici mám láhev bílého.“

„To zní skvěle,“ řekl Anders, „rád. Pokud to pro tebe nebude moc únavné? Mohli bychom to nechat na jindy, jestli se necítíš.“

Bože, jaký je génius.

„To není nic únavného,“ ujistila ho. „Po pěti hodinách na pohotovosti se potřebuju trochu rozptýlit.“

„Stačila ses najíst?“ zeptal se Anders. „Můžu něco koupit.“

Hotový Albert Einstein.

„Jsi hodný, ale to nebude třeba. Mám plnou lednici.“

Dala mu adresu a stručně popsala cestu. Anders si ji zapamatoval a rozhodl se, že nejdřív pospíší na náměstí a koupí kytici. Nechápal proč, ale vždycky to fungovalo. Květiny a bublinky.

To druhé bude muset počkat na příště.

Koupil několik barevných věcí na dlouhých stoncích a ve stánku balení dětských náplastí. Jen tak pro legraci. Cítil, že je to chytrý tah.

Lehce krácel vzhůru ulicí Katarinavägen, pokračoval, jak vysvětlila, na Fjällgatan, ulicí došel po pravé straně k venkovnímu

dřevěnému schodišti Sista Styverns Trappa, které spojovalo ulici Fjällgatan s ulicí Stigbergsgatan nad ní.

Jistě je pojmenovaná po nějakém dělníkovi z doků, co po každé propil denní mzdu ještě dřív, než dorazil domů ke své bezzubé manželce a čtrnácti dětem, které ji tahaly za sukni, pomyslel si Anders, aniž si všiml auta, které stálo zaparkované na ulici. Nemohl vědět, že žena za volantem je táž, se kterou před chvílí mluvil po telefonu a která nyní volala svému muži, aby mu pověděla, že je čas.

Anders se vydal po schodech vzhůru mezi pietně renovovanými historickými domy. Představoval si, jak citlivýma rukama a s hlavou soucitně na stranu ohmatává ženinu nateklou nohu, jak jí masíruje ztuhlá ramena, jak je chápavý a vstřícný. Opravdu musela čekat pět hodin? Švédské zdravotnictví skutečně stojí za starou belu.

Anders nevěděl, že snímky, na které se díval, byly zkopírované z internetu a pózovala na nich blogující matka samoživitelka z Holandska. Nemohl tušit ani to, že muž, kterého potkal na schodech, má v rukávu kabátu zasunuté kladivo.

Na nejnižší schod u lavičky v parku došli zároveň, každý z jedné strany. Muž se zastavil.

„Andersi?“ řekl.

Anders se zarazil.

„Nepoznáváš mě?“ zeptal se muž. „Anniky táta. Přece si pamatuješ na Anniku?“

Andersovi okamžitě vyschlo v ústech. Jeho tvář, dosud uvolněná a natěšená, ztuhla a zatvářil se nepříjemně zaskočeně.

„Už je to nějaká doba,“ prohodil muž vesele.

Anders zvedl volnou ruku a ukázal vzhůru.

„Trochu spěchám.“

Muž se usmál, jako že chápe, a kývl ke květinám.

„Na schůzku?“

Anders přikývl.

„Jdu pozdě,“ řekl a snažil se o přirozený tón. „Jinak bych si rád popovídal.“

„Chápu,“ řekl muž.

Usmál se, ale neměl se k odchodu. Anders se nejistě otočil, položil nohu na další schod.

„Mluvil jsem s Morganem,“ řekl muž a spustil kladivo z rukávu mezi prsty v rukavici.

Anders zůstal stát na schodech zády k muži. Bez hnutí.

„Nebo spíš on mluvil se mnou. Měl hodně co vyprávět, chtěl za pět minut dvanáct ulevit svému svědomí. Když jsem ho viděl, byl jen kost a kůže. Asi díky morfiu se tak zaobíral detaily, pusa mu jen jela.“

Anders se pomalu otočil. Koutkem oka zahlédl, jak se k němu cosi rychle blíží, ale bylo už pozdě uhnout nebo zvednout paži k obraně. Kladivo ho zasáhlo do hlavy a rozdrtilo lebeční kost těsně nad spánkem. Byl v bezvědomí, ještě než dopadl na zem.

Muž se postavil nad Anderse a znovu kladivo zvedl. Druhá a třetí rána byly pravděpodobně smrtelné, přesto muž tloukl dál, aby si mohl být svou věcí jistý. Jako by chtěl smazat všechny vzpomínky a zkušenosti, které kdy Anders nashromáždil, spровodit ze světa celou jeho existenci. Muž nepřestal, dokud kladivo neuvízlo za lebeční kostí.

Nechal je tam vězet, rychle se rozhlédl a pak sešel ze schodů a naskočil do čekajícího auta. Žena vyjela od chodníku.

„Bylo to těžké?“ zeptala se.

„Vůbec ne,“ odpověděl muž.

„Dobrý den, jmenuji se Gösta Lundin, jsem emeritní profesor psychiatrie a autor publikace *Oběť a únosce*, kterou někteří z vás, jak předpokládám, četli.

Nemusíte zvedat ruce. Ale přesto děkuji, vážím si toho. Děkuji, děkuji.

Než začnu, kolik z vás je policistů? Teď můžete ruce zvednout.

Dobře, a kolik z vás je sociologů?

Přibližně půl na půl. Dobře, tak to už vím. Vlastně to je irelevantní otázka, nezměním obsah přednášky s ohledem na profesi, ke které se obracím. Jsem jen zvědavý. Nebo bych se možná cítil pevnější v kramflecích, kdyby přede mnou seděli jen policisté, skeptičtí policisté, kteří se založenými pažemi čekají, co ze mne vypadne. Možná, nevím.

To je jedno. Na pořadu dne je titulěk *Jak je to možné?*

Je to otázka, kterou si často klademe. Jak je to možné? Proč se nebrání? Proč neuprchnou?

Přibližně stejné otázky, jaké kladou děti, když se poprvé dozví o vyhlazování. Jak to bylo možné? Proč se nebránili? Proč neuprchli?

Začněme z tohoto konce. U Adolfa Hitlera.

Jak všichni vědí, tento Rakušan se z historické osobnosti změnil v mytologickou postavu. Hitler je dnes referenčním rámcem, symbolem zla v té nejčistší podobě.

Jen jsem poslouchal rozkazy je ustálený výraz, připomínka, že musíme neustále zpochybňovat autority a řídit se vlastním přesvědčením.

Protikladem Adolfa Hitlera je v naší zemi Astrid Lindgrenová. Astrid Lindgrenová je symbolem všeho, co je v životě dobré. Chytrá a rozumná humanistka, která věří v dobro v člověku a pěstuje je.

Existuje záplava výchovných příběhů a pořekadel, které jsou připisovány Astrid Lindgrenové. Jeden z nejznámějších citátů nám říká, že občas musíme určité věci udělat, ačkoliv jsou nebezpečné. Jinak bychom nebyli lidé, ale jen malá havěť.

Adolf a Astrid, černá a bílá, zlo a dobro.

Tato naivní představa o správném a chybném je svůdná a láká nás. Chceme patřit k těm dobrým, dělat správné věci.

Po letech rozhovorů s oběťmi a únosci – kteří jsou také oběti, na což rádi zapomínáme – vím, že vícero lidí v této místnosti, mě nevyjímaje, by se bez větších těžkostí dalo přetvořit v jedno i druhé.

Všichni máme v sobě Adolfa i Astrid. Tvrdit něco jiného by bylo hloupé. Nechme teď ale filozofie. Jsem tady, abych mluvil o tom, jak to chodí v praxi.

Metody, které pachatel užívá, aby si oběť porobil, jsou stejné po celém světě a stejně staré jako člověk sám. Šéfové užívají stejné techniky jako tyrané z jednoduchého důvodu: k ovládnutí existují pouze dva nástroje, cukr a bič. Může být víc jednoho a méně druhého, ale všechny metody jsou variantami těchto dvou.

Nejsem tu bohužel placen proto, abych hovořil jednoduše o věcech složitých. Jsem akademik a jako takový vycvičený v tom, abych věci komplikoval a vystupoval inteligentně a zasvěceně.

Což je důvod, proč člověk vynalezl powerpointovou prezentaci.

1. Přemístění, sociální izolace
2. Breaking in violence
3. Hladovění
4. Násilí/Pohrůžka násilím
5. Umenšení
6. Dluh
7. Laskavosti, výhody
8. Zablokování já
9. Budoucnost bez vyhlídek

Vidí všichni? Výborně. Začneme prvním bodem...“

Jörgen Petersson čekal, až prodavačka zabalí plakát představující Homera Simpsona, dárek nejmladšímu synovi, který bude mít brzy narozeniny. Jörgen se rozhlédl po obchodě a pohled mu utkvěl na obraze Lasseho Åberga. Pro změnu to byl motiv bez Mickey Mouse. Obraz představoval starou třídní fotografii a polovina tváří začala blednout a mizet. Jen několik bylo celistvých. Možná až příliš přímočaré poselství, ale Jörgen měl jednoduchost rád. Nehodlal mařit dny v aukčních síních Bukowskis v honbě za vhodným dílem nějakého přeceňovaného umělce z trojice ABC.

Zájem bohatých o umění nešel Jörgenovi na rozum. Co je to jiného než marnivý pokus vykoupit se? Způsob, jak se distancovat od těch, kteří nemají prostředky ani takové možnosti.

Jörgen by si, aniž se musel předřít, mohl vyzdobit halu všemi třemi. Anders Zorn ještě šel, ale bez milovníka přírody Bruna Liljeforse a veselé kopy Carla Larssona se klidně obejde.

Navíc už jednoho Zorna měl. Plakát z muzea v Moře, který zdobil jeho latrínu na venkově. Jörgen se na něj díval, když konal velkou potřebu. Bylo to krásné spojení potěšení a potřeby. Jeho žena ani děti takovou rozkoš nechápaly, nikdy by je nenapadlo užít venkovní záchodek, když mohly pohodlně sedět uvnitř domu s topením zabudovaným v podlaze pod nohama. Jörgenova žena dokonce navrhla, aby budku zbourali.

Jörgen ale odmítl, ačkoliv se obvykle nemíchal do rozhodnutí, která se činila doma nebo se domova týkala. Ale všechno má své meze. Pozemek jeden a půl hektaru, téměř čtyři sta metrů

pobřeží, a on by si nemohl v klidu konat potřebu na vlastním záchodku? Ve smířlivé společnosti zpola vyluštěných křížovek ve vybledlých rodinných časopisech.

Byl to zdařilý tah, že si Jörgen dupl. Zvýšilo to ženin respekt a umocnilo jeho image výstředního a tvrdohlavého člověka, což nejsou špatné vlastnosti bohatého muže.

Chvíli si Åbergův obraz prohlížel a přemýšlel, jak vypadá fotka jeho třídy.

Na koho zapomněl? Které si pamatoval?

A kteří si pamatují jeho?

Asi o něm četli. Dost se o něm psalo v obchodních novinách a samozřejmě se přemílaly peníze a úspěch, ale když nastoupil do metra, lidé si ho nevšíмали.

Jörgenův život připomínal zdařilou partii monopolu. Najednou se tam ocitl se všemi svými hotely a nemovitostmi a peníze přicházely automaticky a bez námahy. Hory narůstaly.

První peníze vydělal ve webové společnosti, jejíž vlastně jedinou funkcí za všemi floskullemi o budoucnosti a možnostech bylo navrhovat obvyklý layout webových stránek. Tehdy znali pojem IT pouze zasvěcení a podniky stále ještě posílaly své zaměstnance na kurzy, aby se naučili ovládat ten nejjednodušší textový editor.

Jörgen se vyhnul světlu ramp z jednoduchého důvodu, a sice proto, že jeho dva kolegové, se kterými podnik založil, byli nadržení na public relations.

Podnik nikdy nevykazoval zisk, ale přesto jeho burzovní hodnota vyšplhala po uvedení na burze k více než dvěma miliardám. Jörgen nad tou šíleností kroutil hlavou, což dráždilo jeho úspěchem opojené kolegy, kteří byli oba pilně citováni v obchodním tisku a zjevně sami věřili svým vizím budoucnosti. Nakonec nabídli, že Jörgena za asi polovinu ceny jeho akcií vyplatí, a smáli se, když nabídku akceptoval, sto milionů na ruku, sbohem a šáteček.

Nejhoupější obchod roku? zněl titulek noticky, která dohodu oznamovala, noticky, která byla z větší části shodná s vyjádřením pro tisk, které Jörgenovi kolegové radostně vypustili do světa.

O rok později byli bývalí Jörgenovi kolegové zadlužení, podnik se restrukturalizoval a byl prakticky bezcenný.

A tehdy se tisk najednou začal obracet na Jörgena. Zdvořile, ale rozhodně veškeré dotazy odmítl a věnoval s povděkem myšlenku svému příteli Callemu Collinovi, novináři na volné noze, který přispíval do týdeníků a v opilosti mu neustále opakoval dobré rady, pokud šlo o publicitu.

„Na tom, že jsi vidět, není nic pozitivního, nic. Ať uděláš cokoli, nikdy neukazuj ksicht. Pokud nejsi Simon Spies, drž se stranou.“

Calle Collin byl jedním z mála, který na pomyslném třídním fotu nezmizel. Na koho si ještě vzpomínal? Dvě z těch krásných a nedosažitelných holek. Jörgena by zajímalo, kam se poděly? Ne, nezajímalo ho, kam se poděly, zajímalo ho, jak vypadají. Vygoogloval si je, ale nenašel žádné fotografie, ani na Facebooku ne. Což byla sotva náhoda.

Představoval si tváře zničené krabicovým vínem, utěšoval se pomyšlením na chátrání jejich těl. Prsa, která kdysi vzdorovala zemské přitažlivosti a zaměstnávala jeho fantazie při onanování, nyní bezprizorně pleskají v silně vyztužených podprsenkách.

Br, jak je cynický. Jörgen je přece velkorysejší člověk než tento.

Nebo snad ne?

Přemístění, sociální izolace

Žena je vytržena ze známého prostředí a je umístěna v novém, neznámém. To slouží vícero účelům. Žena přijde o kontakt s příbuznými a přáteli, je dezorientovaná, geograficky zmatená a stane se závislá na jediné osobě, kterou zná: únosci. Tím, že je žena uvězněna delší dobu, zesílí její zmatení ohledně času a prostoru. Pokud je izolace dostatečně dlouhá, oběť nakonec cítí vděk za jakoukoliv formu lidského kontaktu, dokonce i toho vynuceného.

„Vážně? Jen jednu skleničku. Stihneš být doma na ten televizní teror.“

„Jasně, no tak.“

Ylva se vděčně zasmála jejich snaze.

„Ne,“ odmítla, „budu hodná holka.“

„Ty?“ podivila se Nour. „Proč s tím začínat teď?“

„Nevím. Změna je život?“

„Jednu skleničku?“

„Ne.“

„Určitě?“

Ylva přikývla.

„Určitě,“ ujistila je.

„Dobře, dobře, jako bys to ani nebyla ty, ale dobrá.“

„Uvidíme se v pondělí.“

„Jasně. Pozdravuj rodinu.“

Ylva se zastavila a otočila se.

„Říkáte to, jako by na tom bylo něco špatného,“ řekla a přidržela nevinně ruku na prsou.

Nour zakroutila hlavou.

„Jen závidíme.“

Ylva vyndala iPod a pomalu se pustila z kopce. Šňůra od sluchátek se zamotala, musela se zastavit a rozmotat ji, než mohla strčit špunty do uší a navolit skladby. Hudba v uších a pohled upřený do dálky byl jediný způsob, jak se vyhnout řečem o počasí. Vždycky se našel někdo upovídaný, kdo vyžadoval pozornost a chtěl probírat drby. Dilema maloměsta.

A to byla Ylva v městečku přistěhovalec. Mike, který tu vyrostl, nemohl ve městě udělat krok, aniž by musel okomentovat veškeré události poslední doby.

Ylva přešla šikmo liduprázdnou pitoreskní uličku a minula zaparkované auto s tmavým zadním sklem, řidiče si nevšimla. Hudba ve sluchátkách byla tak hlasitá, že ani neslyšela, když auto nastartovalo.

Teprve když ji auto dojelo, ale nepokračovalo dál, zaregistrovala je a otočila se. Okénko sjelo dolů.

Ylva předpokládala, že se potřebují zeptat na cestu. Zastavila a zaváhala, jestli vypnout hudbu nebo vytáhnout sluchátka z uší. Zvolila to druhé, přistoupila k autu, sehnula se a nahlédla dovnitř. Sedadlo spolujezdce zabírala papírová krabice a kabelka. Žena za volantem se na ni usmála.

„Ylva?“ řekla.

Kratičká vteřina a pak nepříjemný pocit kolem žaludku.

„Říkala jsem si, že jsi to ty,“ pokračovala řidička přívětivě.

Ylva jí úsměv oplatila.

„To už je doba.“

Řidička se obrátila na muže na zadním sedadle.

„Nevidíš, kdo to je?“

Naklonil se dopředu.

„Ahoj, Ylvo.“

Ylva okénkem natáhla dovnitř ruku a oběma ji podala.

„Co vy tady?“

„Co my tady? Zrovna jsme se sem nastěhovali. A ty?“

Ylva nechápala.

„Já tady bydlím,“ odpověděla. „Už skoro šest let.“

Řidička zatáhla hlavu, jako by jí bylo zatěžko tomu uvěřit.

„A kdepak?“ zeptala se.

Ylva na ni pohlédla.

„V Hittarpu,“ odpověděla.

Řidička se překvapeně otočila na muže na zadním sedadle, pak zpátky na Ylvu.

„Děláš si legraci? Řekni, že si děláš legraci. Zrovna jsme tam koupili dům. Znáš Sundsliden, svah dolů k vodě?“

Ylva přikývla.

„Bydlím hned vedle.“

„Ty bydlíš vedle?“ zopakovala žena za volantem. „Je to pravda? Slyšels to, miláčku? Bydlí hned vedle.“

„Slyšel jsem.“

„To je ale zvláštní,“ řekla žena. „To budeme zase sousedi. To je ale náhoda. Jdeš domů?“

„No, ano.“

„Nastup si, svezeme tě.“

„Ale já...“

„No tak naskoč. Dozadu. Tady je jen spousta krámů.“

Ylva zaváhala, ale nemohla protestovat. Vyndala z ucha druhé sluchátko, obtočila šňůru kolem přehrávače, otevřela dvířka auta a vlezla dovnitř.

Žena vyjela od chodníku.

„Kdo by si to pomyslel,“ řekl muž. „Že bydlíš tady. Jsi tu spokojená?“

„Jsem,“ odpověděla Ylva. „Město je menší, to ano, ale průliv a pobřeží jsou fantastické. Je tu vysoké nebe. Jako by tady

všechno bylo možné. I když tu hodně fouká. A zimy nejsou žádná legrace.“

„Ne? Jak to myslíš?“

„Mokro a sychravo. Jen břečka, nikdy bílo.“

„Slyšelas?“ obrátil se muž k ženě. „Žádná skutečná zima. Jen břečka.“

„Slyšela jsem,“ odpověděla žena a podívala se na Ylva ve zpětném zrcátku. „I když teď je tu pěkně. V tuhle roční dobu není na co si stěžovat.“

Ylva se usmála a horlivě přikývla.

„Teď je tu pěkně.“

Snažila se, aby to vyznělo pozitivně a aby působila přirozeně, ale mozek jí pracoval na plné obrátky. Co bude obnášet, že se sem přistěhovali? Jak to ovlivní její další život? Kolik toho vědí?

Nemohla se zbavit nepříjemného pocitu.

„To zní skvěle,“ řekl muž na zadním sedadle. „Co říkáš, miláčku? Skvěle.“

„Jistě,“ odpověděla žena za volantem.

Ylva se na ně podívala. Jejich repliky byly zinscenované a nacvičené. Zněly vyumělkovaně. Mohlo to být tím náhodným setkáním, nepříjemnou situací. Snažila se přesvědčit samu sebe, že strach, který cítí, si jen namlouvá.

„Kdo by si pomyslel, že na tebe takhle po všech těch letech narazíme,“ řekl muž.

„To ano,“ přitakala Ylva.

Podíval se na ni, prohlížel si ji, aniž se snažil zakrýt úsměv. Ylva musela uhnout pohledem.

„Který dům jste to koupili?“ zeptala se a všimla si, že jí pravá ruka vylétla v nervózním gestu k obličeji. „Je to ten dům nad svahem? Ten bílý?“

„To je on,“ odpověděl muž a pohlédl opět kupředu.

Tvářil se úplně normálně. Ylva se nechala uchlácholit.

„Říkala jsem si, kdo se tam asi nastěhoval. S mužem jsme o tom mluvili naposledy včera. Hádali jsme, že nějaká rodina s dět...“

Ylva se zarazila.

„Sem se stěhují hlavně rodiny s dětmi,“ objasnila. „Měli jste tam stavbaře. Nechali jste celý vnitřek strhnout?“

„Jen sklep,“ řekl muž.

„Tvůj muž,“ řekla žena a znovu se na Ylvu podívala ve zpětném zrcátku. „Jsi tedy vdaná?“

Znělo to, jako by už znala odpověď na otázku.

„Ano.“

„Děti?“

„Máme dceru. Je jí sedm, brzy jí bude osm.“

„Dceru,“ zopakovala žena. „Jak se jmenuje?“

Ylva zaváhala.

„Sanna.“

„Sanna. Pěkné jméno,“ konstatovala žena.

„Děkuju,“ řekla Ylva.

Podívala se na muže, mlčel. Podívala se na ženu. Nikdo nic neříkal. Situace nedovolovala odmlky a Ylva se cítila nucena je vyplnit.

„Jak k tomu došlo, že jste se sem přestěhovali?“

Chtěla, aby to znělo přirozeně. Byla to oprávněná otázka, ale měla sucho v krku a melodie řeči vyzněla chybně.

„Jo, jak k tomu došlo?“ řekl muž. „Miláčku, pamatuješ si, proč jsme se sem přestěhovali?“

„Dostal jsi práci v nemocnici,“ řekla žena.

„To ano,“ souhlasil muž. „Dostal jsem práci v nemocnici.“

„Chtěli jsme začít znovu,“ řekla žena a u ulice Tåggtan zabrzdila na červenou.

Třicet metrů před nimi čekali lidé na autobus.

„Poslyšte,“ řekla Ylva. „Jste moc hodní, že jste mi nabídli svezení, ale já si tu sednu na autobus.“

Odepjala si pás a stiskla kliku, ale bezvýsledně.

„Bezpečnostní, kvůli dětem,“ řekl muž.

Ylva se naklonila kupředu a položila ruku ženě na rameno.

„Mohla byste, prosím, otevřít, chci tady vystoupit. Není mi úplně dobře.“

Muž strčil ruku do náprsní kapsy kabátu a vyndal čtverhrannou věc jen o málo větší než dlaň.

„Víš, co to je?“

Ylva odtáhla ruku z ženina ramene a podívala se.

„No tak,“ vybídl ji muž. „Jako co to vypadá?“

„Holicí strojek?“ tipla si Ylva.

„To je pravda,“ řekl muž. „Vypadá to jako holicí strojek, ale žádný holicí strojek to není.“

Ylva znovu vzala za kliku.

„Otevřete dveře, chci...“

Ylvino tělo se po zásahu proudem prohnulo do oblouku. Pocítila ochromující bolest a nemohla ani křičet. Vteřinu nato její tělo ochablo a Ylva se zhroutila a hlavou padla na mužova stehna. Překvapilo ji, že dýchání funguje, ačkoliv kromě toho už nic jiného.

Muž se natáhl po Ylvině kabelce, otevřel ji a hledal mobil. Vyndal baterii a dal ji do náprsní kapsy.

Ylva cítila, jak auto zrychlilo a projelo kolem autobusové zastávky. Muž držel elektrickou pistoli v pohotovosti.

„Ochrnutí je jen dočasné,“ řekl. „Brzy už zase budeš moct normálně mluvit a hýbat se.“

Chlácholivě ji poplácal.

„Všechno bude v pořádku, uvidíš. Všechno bude v pořádku.“

Majetek za čtvrt miliardy, a co dělá? Stojí ve slipech ve sklepech, hrabe se v nevybalených krabicích ze stěhování a hledá starý školní katalog. Také způsob, jak zabíjet čas.

Jörgen Petersson stačil otevřít a projít skoro polovinu krabic, než našel, co hledal. S myšlenkou na to, že poklad se obvykle skrývá v poslední otevřené truhle, to pokládal za štěstí.

Listoval, pohledem zkoumal třídní fotografie, hledal mezi jmény. Jistě, ano. Ten. A ta. Nebyla sestrou...? Učitelčina dcera, která vypadala, jako by se na snímku chtěla do země propadnout. Ten, který podpálil družinu. Ta, která spáchala sebevraždu. A ta chudinka, co se musela starat o sourozence a prospala všechny hodiny.

Vzpomínka za vzpomínkou.

Nakonec třída. Jörgen sebou trhl. Ještě pouhé děti, účesy a oblečení svědčily o dávných dobách. Přesto na něj černobílý snímek zapůsobil nepříjemně.

Přejížděl jej pohledem, řadu po řadě.

Dívali se na něj spolužáci. Jörgen téměř slyšel hluk z chodeb: komentáře, křik, postrkování, smích. Boj o pozici, zatím nic jiného. Kde na žebříčku se člověk nachází. Dívky samočinnou regulací, kluci spíš fyzickou silou.

Ti čtyři nejoraženější až vzadu. Se zkříženými pažemi sebestjistě zírají do fotoaparátu a vyzařuje z nich, že jsou pány světa. Soudě z jejich spokojených výrazů, nebyli si naprosto schopni představit jiný svět nebo jiný čas než ten, ve kterém se právě nacházeli.

Jeden z nich, Morgan, zemřel před rokem na rakovinu. Jörgena by zajímalo, jestli ho někdo postrádá. On sám tedy rozhodně ne.

Pokračoval řádkami jmen. Některá zapomněl a musel vzhlednout ke snímku, aby vyhledal údaje z mozkové rezervy. No jistě.

Na dva, tři spolužáky si přesto nevzpomněl. Vzhled a jméno nestačily. Byli z jeho mozku vymazáni stejně jako ti bez tváře na obraze Lasseho Åberga.

Jörgen se podíval sám na sebe, vmáčkнутý v první řadě, sotva viditelný a s výrazem ve tváři, který žadonil, aby odtamtud směl odejít.

Calle Collin vypadal v pohodě. Trochu mimo, nedotčený svou vykořeněností, silný sám o sobě.

Učitelka. Panebože, ta stará straka je na snímku mladší, než je Jörgen teď.

Uložil zpátky krabice a vzal školní ročenku s sebou nahoru do domu. Hodlal se na snímky dívat, dokud ho nepřestanou děsit.

Jörgen vešel do kuchyně a zavolal svému příteli.

„Zajdeme na pivo?“

„Jen na jedno?“ zeptal se Calle Collin.

„Dvě, tři, dej si, kolik chceš,“ řekl Jörgen. „Našel jsem naše staré školní ročenky, vezmu je s sebou.“

„A proč proboha?“

Mike Zetterberg vyzvedl dceru v družině v půl páté. Seděla u stolu až vzadu v místnosti, zcela zaujatá starou kouzelnickou krabicí. Uviděla tátu a rozzářila se způsobem, který viděl naposledy, když pro ni první roky chodíval do školky.

„Táto, pojď sem.“

Sanna seděla s plastovým kalíškem na vajíčko před sebou. Třídílný kalíšek s plastickým víčkem. Mike pochopil, že radost ze shledání předpokládá, že bude dělat publikum.

„Ahoj, miláčku.“

Políbil ji na čelo.

„Podívej,“ řekla a nadzdvihla víčko kalíšku. „Tady je vajíčko.“

„Já ho vidím,“ řekl Mike.

„A teď ho odčaruju.“

„To přece nejde,“ namítl Mike.

„Ale jde, podívej.“

Sanna přiklopila víčko a dělala nad kalíškem kruhové pohyby rukama.

„Čárymáryfuk.“

Odklopila víčko a vajíčko bylo pryč.

„Co? Jak jsi to udělala?“

„Ale tati, vždyť to přece víš.“

„Nevím,“ řekl Mike.

„Ale jo, vždyť jsem ti to už ukazovala.“

„Opravdu?“

„To není opravdové vajíčko.“

Sanna ukázala dutý střední díl, který byl nyní schovaný ve víčku kalíšku.

„Tos přece věděl,“ řekla.

Mike zakroutil hlavou.

„To jsem to musel asi zapomenout.“

„Ne.“

„Ale ano, určitě. Asi proto, žes to udělala tak dobře.“

Sanna už začala strkat věci zpátky do vyformované plastické skořápky krabice.

„Baví tě čarovat?“ zeptal se Mike.

Sanna pokrčila rameny.

„Někdy.“

Nasadila na krabici barevné víko, které bylo v rozích častým užíváním celé odřené.

„Chtěla bys dostat kouzelnickou krabici, až budeš mít narozeniny?“

„Za jak dlouho to bude?“

Mike se podíval na hodinky.

„Ne za kolik hodin.“

„Za patnáct dnů. Na hodinkách je i to, který je dnes den.“

„To tam je?“

Mike jí to ukázal.

„Číslice v malém čtverečku ukazuje, který je dnes den. Teď je pátého května, ty máš narozeniny dvacátého. Za patnáct dnů.“

Sanna přijala informaci, aniž na ni udělala dojem. Hodinky už nejsou symbolem postavení, jak tomu bylo dříve, konstatoval Mike.

Byl jen maličko starší než jeho dcera dnes, když se s rodiči přistěhovali zpátky do Švédska. Říkali, že se stěhují domů, ačkoliv jediný domov, který Mike tehdy znal, byl ve Fresnu, rozpáleném městě uprostřed Kalifornie, vmáčknutém mezi Coast Range a Sierrou Nevadou. Teplota se po většinu roku pohybovala mezi třiceti a čtyřiceti pěti stupni Celsia. V takovém horku se

nedalo být a většina lidí pouze přešla z klimatizovaného domu do klimatizovaného auta a odjela do klimatizovaných škol a pracovišť.

V *The Big Sauna*, jak jeho rodiče město překřtili, nebyl téměř nikdo opálený, a pro Mika byl šok, když v létě 1976 přijeli do Helsingborgu a viděli dohněda opálené lidi, jak se čvachtají ve vodě, byť byl vzduch mrazivý, sotva pětadvacet stupňů.

Mike uměl švédsky, protože s ním tak rodiče od malička ho-vořili, ale často poukazovali na to, že mluví švédsky jako Američan. V jejich očích to znělo roztomile, ale Mike byl hrůzou bez sebe, že se musí přestěhovat do Švédska, kde se mu za to, jak mluví, budou posmívat.

Stejně staří kamarádi, které potkal první večer na pobřeží, byli opačného názoru. Připadalo jim, že mluví jako Columbo a McCloud. Mike okamžitě pochopil, že to je něco pozitivního.

Ostatní děti pozorovaly toho podivně navlečeného kluka, jak se ochomýtatá kolem, a nakonec k němu přistoupily a zeptaly se, jestli by si s nimi nezahrál fotbal. Když si o půl hodinu později celý propocený ze hry sundal svetr, všimli si noví kamarádi jeho hodinek bez ručiček s hranatými číslicemi, které ukazovaly čas.

Jejich obdiv neznal mezí. Nejpodivnější ze všeho bylo, že jedno a to samé tlačítko mělo různé funkce. Stisklo se jednou, stala se jedna věc, stisklo se dvakrát, stalo se něco jiného. Ačkoliv to bylo pořád stejné tlačítko. Nikdo nechápal, jak je to možné.

„Co říkáš?“ zeptal se nyní, o třicet let později, své dcery. „Jsi hotová?“

Sanna přikývla.

* * *

Ylva Zetterbergová byla při vědomí. Ležela na zadním sedadle a sledovala, jak svět míjí kolem v podobě známých korun stromů a střech domů, v pohybech auta poznávala místopis, po celou dobu věděla, kde jsou.

Byla téměř doma, když auto beze spěchu nechalo jiné auto předjet a pak zabočilo na vyštěrkovanou cestu vedoucí k nově zrekonstruovanému domu. Žena otevřela dálkovým ovladačem dveře garáže a vjela dovnitř. Čekala, dokud se za nimi vrata úplně nezavřela, a teprve pak vystoupila z auta a otevřela dvířka u zadního sedadla. Spolu s mužem odvedla Ylvu dolů do sklepa, aniž pronesla slovo.

Muž a žena položili Ylvu na postel a pouty jí připevnili ruce k pelesti.

Muž vzal ovladač a namířil jím na televizi, která byla přimontována pod nízkým stropem.

„Ty se přece ráda díváš,“ řekl a zapnul ji.

„Musíme do obchodu, nakoupit,“ řekl Mike.

„Můžu sedět vepředu?“

Sanna na něj s očekáváním hleděla.

„Jasně,“ odpověděl Mike.

Pátek je pátek.

„Kudy pojedeme?“ zeptal se poté, co dceři pomohl se připoutat.

„Kolem vody,“ odpověděla Sanna.

„Kolem vody,“ zopakoval Mike a sám pro sebe přikývl, aby podtrhl moudrost volby.

Jel dolů po Sundsliden, v příkrém úseku nechal motor přibrzdit na dvojku.

Průliv se před nimi rozprostíral neskromně, téměř exhibicionisticky. Byl nyní otevřenější než v době Mikova dětství, ale přesto tam přibýlo domů. V souvislosti s tím, že stouply ceny, nabyl i výhled na hodnotě a stromy byly vykáceny. Útulné domy, které byly postaveny, aby chránily před vichry a nečasem, byly nahrazeny stavbami připomínajícími akvária a přehlídku výše příjmů.

„Už se zase budeme brzy koupat,“ řekl Mike.

„Jak je teplo?“

„Ve vodě? Nevím, možná patnáct, šestnáct stupňů.“

„To už se teda dá koupat?“

„Jistě,“ odpověděl Mike. „Ačkoliv je trochu zima.“

Zabočil doleva kolem domu, kterému jako dítě říkal Taxi Johansson. Majitel jediného taxíku ve vesnici, značně letitého

černého mercedesu, bydlel v tom domě a každý rok vozil školní děti do Kattarpu na zubní prohlídku. Nyní tam bydlel někdo jiný a málokdo ještě znal pojem Taxi Johansson, i když na garáži byl stále ještě starý štít s nápisem TAXI.

Hodně se toho změnilo, co se Mike vrátil domů z USA. Ženy už se neopalovaly nahoře bez, existovala slušná nabídka reklamou financovaných televizních kanálů. Objevila se zbytečně velká auta a už nebyla hanba nosit jiné džíny než Levi's 501.

Jeho matka si otevřela hned po návratu ze Států butik s oblečením v ulici Kullagatan. Džíny a trika, na kterých byly nápisy UCLA a Berkeley. Téměř všichni z Mikovy třídy tam nakupovali. Jeho kamarádi dostávali slevu.

Obchod prosperoval a jeho táta měl práci.

V dospělosti se Mike snažil vzpomenout, ve kterém okamžiku se všechno zvrtilo. Občas si myslel, že zná odpověď, ale jakmile se pokusil soustředit a vzpomínat, přišel na něco jiného, co bylo stejně rozhodující.

Otcova smrt byla samozřejmě důležitá. Vjel do mostního pilíře v blízkosti Malmö, když bylo Mikovi třináct. Jeho matka hovořila o té události vždycky jako o nehodě, nešťastné a zbytečné.

Mikovi bylo sedmnáct, když pochopil, že s největší pravděpodobností šlo o plánovanou sebevraždu. Doslechl se to nepřímě. Když se zeptal matky, z jejího uhybavého výkladu pochopil, že před ním čtyři roky mlžila.

Stále ještě si vybavoval pocit odcizení a prázdnoty. Naprosté samoty. Že nikoho nemá. Žaludek měl prázdný a v ústech kovovou pachutí.

„Neví se to s jistotou,“ řekla matka. „Nenechal žádný dopis. Těsně předtím působil tak šťastně.“

Právě to bylo podle expertízy poměrně běžné. U toho, kdo se rozhodl vzít si život, může nastat krátký čas pokoje připomínající světlo, které naposledy vzplane.

Mike se už dávno smířil s matčinou zradou, ale vědomí, že má vlastně jen sám sebe a nemůže se na nikoho spolehnout, se mu navždy hluboce vpálilo do prsou.

Ačkoliv to znělo dost pošetile, bylo tomu tak. Vždyť mu nic nechybělo. A nemá se snad dobře i dnes? S manželkou a dcerou a dobře placenou prací.

Mike upřímně řečeno cítil změnu už dlouho před otcovou smrtí. Vlastně ne, to nebyla změna, byl to posun. Od dobrého k špatnému.

Táta přišel dva roky po návratu do Švédska o práci. Obchod s dřívím, který byl předtím pro matku lukrativní kratochvílí, se pojednou stal jediným zdrojem příjmu rodiny. A šlo to čím dál hůř, když zákazníci začali nakupovat ve Välském obchodním centru místo ve středu města.

Zkrátka a dobře, ve vilové čtvrti na předměstí, když nikomu už neimponovaly hodinky bez ručiček, bylo těžké držet krok.

* * *

„Můžeš mluvit?“

Muž Ylva lehce pleskl po tváři.

„Vodu,“ pronesla obtížně.

„Člověk má pak žízeň,“ řekl muž.

Prozíravě s sebou měl sklenici. Přidržel ji Ylvě u úst, nechal ji upít. Část vytekla koutkem a Ylva se instinktivně pokusila připoutanou ruku zvednout k ústům, aby si je osušila.

„Musíš pít sama,“ řekl muž.

Vyndal klíč a odemkl pouto, které věznilo Ylvinu pravou ruku. Sunula se dozadu k pelesti, dokud se jí nepodařilo posadit. Vzala sklenici a naráz ji vypila.

„Ještě?“ zeptal se muž.

Ylva přikývla a podala mu sklenici. Přistoupil k umyvadlu a dolil ji. Byla to minikuchyně druhu, který se dal najít v buňkách stavbařů a studentských bytech. Vestavěný dvouploténkový

sporák, dřez a lednice s malým mrazákem. Ylva měla za to, že se to nazývá kitchenette. Nebyla si tím jistá, a ani proč se tím zabývá v té neskutečné situaci, v níž se ocitla.

Muž se vrátil, podal jí sklenici a poodešel k televizi.

„Proč jsem tady?“ zeptala se Ylva.

„Myslím, že to dobře víš.“

Ylva se otočila a pokusila se vytáhnout levou ruku z pout.

„Co si myslíš o tom obraze?“

Muž ukázal na obrazovku.

„Nechápu,“ řekla Ylva.

„Trochu zrnitý, ale je to na velký zoom. Možná to ještě neoceňuješ, ale počkej za pár dnů, za týden. Všechno bude jinak. Tipoval bych, že si podle něj budeš seřizovat hodinky. Zírat na něj bez možnosti zasáhnout. To ti ale přece nedělá potíže? Myslím stát stranou a dívat se.“

Ylva se na něj znepokojeně podívala.

„O čem to mluvíte?“

Muž ji hřbetem ruky udeřil přes tvář. Rána přišla náhle a bez varování. Ylva páčila tvář, ale zalapala po dechu spíš překvapením z užitého násilí než bolestí.

„Nedělej hloupou,“ řekl muž. „Víme přesně, co se stalo. Morgan nám to řekl. Vyzpovídal se na smrtelné posteli. Přesně a podrobně. Až do toho dne jsme obviňovali sebe. A přitom jste to byli vy. Celou dobu vy.“

Ylva se třásla. Oči ji pálily a intenzivně mrkala, spodní ret se jí chvěl.

„Myslíte, že mě to netrápí?“ řekla slabým hlasem. „Není dne, kdy bych...“

„Trápí to tebe?“

Do dveří vešla žena.

„Trápí to... tebe?“ opakovala, přistoupila k posteli a zadívala se na Ylvu, která se automaticky přikrčila.

Když konečně vzhlédla, měla prosebný výraz.

„Kdybych v životě mohla změnit jedinou věc,“ pokusila se, „jedinou...“

„Morganovi zbývaly jen dny,“ řekl muž. „To mě ukrutně štvalo. Že vyvázne tak lacino. Ale předpokládám, že jsi četla o Andersovi?“

Ylva nechápala.

„Vražda kladivem v ulici Fjällgatan,“ řekl muž. „Ne? Ne, soudím, že člověk přeceňuje svůj význam, když je součástí něčeho. Ale dostalo to vlastní vinětu, to zase ano: vražda kladivem. Dost se o tom psalo.“

* * *

Mike a Ylva se seznámili v práci. Samozřejmě. Zpravidla lidé právě tak nacházejí jeden druhého, ve střízlivém stavu a s funkcí, kterou měli plnit. Mike byl nový zaměstnanec stockholmské společnosti vyrábějící léčiva. Ylva pracovala v oddělení marketingu a dostala za úkol udělat s ním rozhovor pro interní podnikové noviny.

Ani z jedné strany nešlo o nějakou bouřlivou vášeň, ale jistá přitažlivost tu byla a bylo jim spolu dobře. Mikovo dětství bylo ve srovnání s Ylviným šťastné. Na rozdíl od něj svého biologického otce nikdy nepoznala a matka byla těžká alkoholička. V šesti letech byla Ylva umístěna v pěstounské rodině, kterou se po bouřlivé pubertě rozhodla opustit a přerušila s ní veškeré styky.

Mike chtěl prozkoumat stockholmské souostroví, o kterém jeho táta tak vřele hovořil, a koupil šestimetrovou laminátovou loď, na které strávili tři léta. Mike se orientoval podle námořní mapy, Ylva držela kormidlo. Spali spolu v každičkém přírodním přístavu od Furusundu po Nynäshamn.

Když Ylva otěhotněla, svatosvatě si slíbili, že budou pokračovat stejně jako dřív. Nic jim v tom nezabrání, ze všeho nejméně malé dítě, které mohou vzít snadno s sebou.

Ještě než bylo Sanně šest měsíců, byla loď prodaná a peníze investované do koupě bytu.

O rok později dostal Mike lepší pracovní nabídku v rodném městě a k radosti jeho matky se přestěhoval se svou rodinou do Skåne.

Život s malým dítětem obnáší změnu, jasný přechod k dalšímu stadiu v životě. Od legitimace na hromadnou dopravu ke služebnímu autu, od večerů v barech k večerům pro páry, od matrace na zemi k manželské posteli a nulové možnosti si pospat. Pornofilmy, ze kterých měli takové potěšení, uklidili z domu poté, co rozespalá Ylva pomohla Sanně, tehdy tříleté, pustit video a místo kreslených medvídků se ocitla uprostřed felace.

Ylva se vrhla k televizi a vypnula ji.

„Co to bylo?“ vyhrkla rozpačitě.

„Zmrzlina!“ navrhla Sanna se samozřejmou asociací.

Byl to jiný život, vzdálený létům na plachetnici. Byl to ale dobrý život.

„Ne, ne, ne, to Morgan je mrtvý,“ řekl Jörgen Petersson. „Pamatuju si to, protože jsem se styděl, jakou jsem měl radost, když jsem četl nekrolog. Rakovina slinivky břišní, za dva měsíce bylo po něm.“

Calle Collin přikývl.

„To je možné,“ řekl, „ale Anders je taky mrtvý.“

„A jak zemřel on?“

„Byl zavražděn.“

„Výborně.“

„Ne, myslím to vážně. Vražda kladivem nahoře na Fjällgatan. Noviny o tom psaly jako divý. To byl Anders.“

„Vražda kladivem?“ podivil se Jörgen a marně pátral v paměti.

Calle přikývl.

„O tom jsem nikdy neslyšel,“ řekl Jörgen. „Kdy to bylo?“

„Tak před půl rokem.“

„Míníš zavražděný, jako úmyslně ubitý?“

„Jo.“

„Kým?“

Calle pokrčil rameny.

„Myslím, že to není vyjasněné.“

„Proč jsi mi nic neřekl?“

„Donedávna jsem nevěděl, že to je on.“

„Byla to nějaká rvačka ve městě nebo co?“

„Nemám ponětí.“

Jörgen mlčel.

„To je síla.“

„To teda jo.“

Jörgen hlasitě vydechl.

„Nemůžu tvrdit, že bych truchlil.“

Calle odvrátil tvář a natáhl k příteli ruku.

„To jsi přehnal.“

Jörgen si dal doušek piva a sklenici odložil.

„Jo, přehnal,“ řekl. „Ale nemohlo se to stát strašnějším člověku, s tím přece musíš souhlasit.“

„Co ty o tom víš?“ namítl Calle. „Lidé vyprávějí.“

„Skutečně?“

Calle neodpověděl. Jörgen se podíval na fotku třídy a sám pro sebe přikývl.

„Morgan a Anders jsou mrtví,“ řekl. „Zbývají tedy jen Johan a Ylva. Z Party silné čtyřky se stalo dynamické duo.“

„Z party silné čtyřky?“

Calle se ušklíbl.

„Johan žije v Africe,“ pokračoval.

„V Africe?“ podivil se Jörgen. „Co tam dělá?“

„To opravdu nevím. Co dělávají Západáci ve třetím světě? Asi se poflakuje v podivných šatech a je už přes den nality.“

„To zní jako den strávený v šérách,“ řekl Jörgen. „Čím je?“

Calle se v židli opřel.

„Jak to mám vědět? Neviděl jsem ho dvacet let. Proč ses na ně najednou tak upnul? Chceš snad říct, že tu nad nimi přemýšlíš? Nad dávnými trapiči z minulosti?“

Jörgen se zatvářil nešťastně.

„Když jsem otevřel školní ročenku, jako bych se přenesl v čase zpátky,“ odpověděl.

„Dostal jsi chuť zamávat jim před nosem kreditkou?“

„Aspoň zůstatkem z bankomatu. Představil jsem si, že bych se před nimi náhodou ocitl ve frontě a zapomněl v přístroji účet. Co si o tom myslíš?“

Calle Collin zakroutil hlavou a usmál se.

„Uvědomuješ si rozsah svého postižení?“

„Všichni ostatní dostávají neustále pozvání na třídní večírky a srazy, ale my ne,“ řekl Jörgen.

„Za to jsem vděčný,“ řekl Calle. „A ty bys měl být taky. Neviděl jsi ten film? Bude to zase to samý. Všichni zapadnou do starých rolí. Je jedno, jestli jsi lomcoval mřížím nebo vydělal první miliardu.“

„Myslel jsem, že se to dělá automaticky, nějakým počítačovým rejstříkem,“ řekl Jörgen nepřítomně.

„Co?“ zeptal se Calle bez zájmu.

„Ta pozvání,“ odpověděl Jörgen, „na třídní srazy.“

Calle hlasitě vzdychl, dopil a ukázal na Jörgenovu sotva zpola plnou sklenici. Jörgen přikývl. Calle vstal a došel k baru. Jörgen k sobě přitáhl školní ročenku a znovu se zadíval na třídní fotografii. Na snímku byli tak malí. Přesto je vinil, jednoho a každého z nich, ze všeho svinstva, kterému ho vystavili. V Jörgenových očích neexistovala žádná promlčecí lhůta. Přesto se to tu hemží lidmi, kteří na tom jsou ještě hůř.

Calle postavil na stůl dvě piva a posadil se.

„Jsi tím úplně posedlý,“ řekl. „Proč?“

„Nevím.“

„Nemáš nic důležitějšího na přemýšlení?“

Jörgen pokrčil rameny.

„To není to, je to spíš...“

„Spíš co?“

„Nevím. Bylo by zajímavé vědět, co se ze všech stalo.“

„Protože nejvíc se stalo z tebe?“ zeptal se Calle.

„To opravdu ne.“

Jörgen dělal, že se ho to dotklo, a Calle na něj skepticky pohlédl.

„Možná,“ připustil nakonec Jörgen. „Ale je to tak strašně divný? Podívej se na mě.“

Poklepal ukazováčkem na školní ročenku.

„Já přece neexistuju.“

Calle svého přítele dlouho upřeně pozoroval. Neusmíval se.

„Co je?“ zeptal se Jörgen.

„Myslím, že je to nepříjemné.“

„Co?“

„To, co děláš,“ řekl Calle. „Podívej se radši na mě. Singl, bezdětný reportér z týdeníků. Dělán neškodné rozhovory s bývalými televizními celebritami a zpola šílenými lidmi na venkově, píšu laciné romány o ženách na vrcholu života, tak sedmadvacetiletých. Novely, které pak čtou ženy dvaasedmdesátileté. Stejně číslíce, ale v obráceném pořadí. Nemám žádné ambice, žádné vyhlídky. Jediným luxusem v mém životě je sklenka v jarním ovzduší, pivo v hospodě a někdy, když je chuť, spontánní návštěva kina uprostřed týdne.“

„A ty si stěžuješ?“ zeptal se Jörgen.